

Nr 182.

Av herr **Karlsson** i Stuvsta m. fl., i anledning av *Kungl. Maj:ts förslag om anslag till grundförbättringar, bidrag till täckdikningar.*

En mera omfattande och rationell täckdikning har sedan länge ansetts spela en så väsentlig roll för jordbruksdriftens effektivisering, att den på allt sätt bör understödjas av statsmakterna. Härvidlag har också, bortsett från lantbruksstyrelsen, allmänt ansetts, att täckdikningen bör främjas även bidragsvägen, särskilt med tanke på det mindre jordbruket med dess begränsade investeringsresurser. Denna uppfattning sammanfaller också helt med statsmakternas strävan i övrigt att genom åtgärder för jordbruksdriftens rationalisering bereda inom denna näring sysselsätta en bättre utkomst.

Det synes emellertid som om lantbruksstyrelsens säregna »principiella» inställning, att staten i detta speciella fall — i motsats till hundratals andra — icke bör ge bidrag utan återbetalningsskyldighet, har kommit att sätta sin prägel på statsmakternas hållning i denna fråga. På annat sätt kan man svårligen förklara det förhållandet, att Kungl. Maj:t för anslag till denna verksamhet sedan flera år upptagit ett oförändrat belopp, vars storlek icke rimligen kan sägas ha något sammanhang med föreliggande behov eller inkomna ansökningar utan mera synes vara av formell natur. Då emellertid någon avveckling av denna bidragsverksamhet icke ifrågasatts från annat håll än lantbruksstyrelsen, anse undertecknade, att saken omsorgsfullt bör prövas. Vi anse en avsevärd utvidgning av detta statliga stöd vara av behovet påkallad.

Enligt senaste uppgifter i Statistisk årsbok äro av landets 3,7 miljoner hektar odlad jord endast omkring 1 miljon hektar eller 28 % täckdikade. Sämst ställt är det vid de mindre jordbruken enligt nedanstående:

Jordbrukets storlek	Genomsnittsproc. täckdikad jord
0,26—1 hektar	3,9 %
1—2 »	7,7 %
2—5 »	10,3 %
5—10 »	14,7 %
10—20 »	24,2 %
20—30 »	33,9 %
30—50 »	41,0 %
50—100 »	46,1 %
över 100 »	57,2 %

Det anses, att ytterligare 1 miljon hektar av den svenska åkerjorden äro i behov av täckdikning. Enligt 1937 års jordbruksräkning täckdikades under femårsperioden 1933—1937 i runt tal 16 000 hektar per år. Om täckdikningens omfattning under senare år föreligga inga säkra uppgifter, men den torde ha minskat dels med hänsyn till bristen på material och dels på grund av att det statliga bidragsbeloppet minskat från 1 miljon kronor under budgetåret 1936/37 till 200 000 å 400 000 kronor under senare år. Men även med en omfattning av 16 000 hektar per år skulle det ta 62 år för att i första hand täckdika de 1 miljon hektar, som oundgängligen behöva täckdikas.

Om det i Kungl. Maj:ts proposition nr 1 under nionde huvudtiteln, punkt 156 (22. Grundförbättringar: Bidrag till täckdikningar) begärda reservationsanslaget av 400 000 kronor fördelas på 16 000 hektar, blir det cirka 25 kronor per hektar. Enligt bestämmelserna för ifrågavarande bidragsverksamhet gäller att bidrag beviljas med 25 % av kostnaderna till alla jordbruk under 75 hektar. På grund av medelsbrist få de sökande för närvarande vänta i 2 år för att få en ansökan behandlad. Relationen mellan de av riksdagen beviljade beloppen och de genom hushållningssällskapen sökta bidragsbeloppen framgår av följande:

Budgetår	Av riksdagen beviljade medel, kronor	Av hushållningssällskapen sökta bidragsbelopp, kronor
1943/44	400 000	1 228 321
1944/45	400 000	1 449 779
1945/46	400 000	1 777 930

Trots den för närvarande tillämpade principen att särskild hänsyn tages till vederbörandes ekonomiska förhållanden, vilken för övrigt knappast kan vara sakligt bärande i ett fall som detta, får vederbörande vänta årtal på ärendenas behandling. En sådan anordning torde inte, med hänsyn till frågans vikt och beloppets storlek, med fog kunna försvaras vare sig utifrån statsfinansiella hänsyn eller andra omständigheter. Inte heller torde den omständigheten, att frågan om linjerna för jordbrukets rationalisering för närvarande är föremål för utredning, kunna anses ha inflytande på denna fråga, då täckdikningen av jorden givetvis har samma betydelse oavsett jordbrukets struktur. Inte heller har något material framkommit, som skulle ge belägg för att materialbrist ställer hinder i vägen för täckdikningsarbeten i större omfattning.

Med hänsyn till ovanstående föreslå vi, att anslaget till täckdikningsbidrag omedelbart höjes i sådan omfattning, att åtminstone de mest trängande behoven bli tillgodosedda, varvid summan av de av hushåll-

ningssällskapen årligen begärda bidragsbeloppen torde erbjuda en lämplig om än minimal utgångspunkt.

Vi föreslå därför riksdagen

att till Grundförbättringar: Bidrag till täckdikningar för budgetåret 1946/47 anvisa ett reservationsanslag av 1 700 000 kronor.

Stockholm i januari 1946.

Erik Karlsson.

Gösta Kempe.

Gunnar Adolfsson.

Axel Nordström.
